

Verbind zwangeren en zorgverleners wijkgericht

Ontmoetingen tussen toekomstige ouders, wijkprofessionals en vrijwilligers faciliteren. Dat kan voortaan met de module 'Wijkgerichte zorg'. De module, ontwikkeld door TNO en Stichting Centering, koppelt centeringgroepen aan activiteiten en faciliteiten in hun wijk. Zorgverleners kunnen zelf beslissen op welk moment in het zorgtraject het handig is om de module toe te passen.

Laura Jansma

Prenatale groepszorg is een speerpunt van beroepsorganisatie KNOV en het Actieprogramma Kansrijke Start. Door deze manier van zorg verlenen, leren zwangeren met hun partners elkaar kennen en zijn ze elkaar tot steun. TNO voerde een pilot uit om nóg een stap verder te gaan. Hoe kunnen verloskundigen aanstaande ouders verbinden met de wijk, zodat die hen een fijne leefomgeving biedt met hun kinderen?

"Wij willen vrouwen in onze groepen laten ervaren dat ze er als jonge moeder straks niet alleen voor staan: dat er in Den Haag plekken zijn waar ze andere ouders kunnen ontmoeten en mensen bij wie ze terecht kunnen voor ondersteuning en informatie."

Verloskundige Sanna Kwakkel legt uit waarom zij met de Haagse praktijk Ella Verloskundigen betrokken was bij de TNO-pilot wijkgerichte groepszorg. "In onze Turkstalige centering-groepen zitten veel cliënten die nog maar net hier wonen, de taal niet spreken en niemand kennen. Voor hen is die ver-

Verloskundige Sanna Kwakkel:
"Veel vrouwen voelen zich alleen in het moederschap"

Gezinnen verbinden

Wat kun je doen om (aankomende) gezinnen te verbinden met de wijk?

- Maak een sociale kaart van de wijk, liefst met contactpersonen en hang hem op of deel hem;
- Neem af en toe eens een kijkje op plekken waar ze veel voor jonge gezinnen doen, zoals de bibliotheek, speeltuin(vereniging), het buurtcentrum, spelothek/speelloop, het mama-café, de kringloop of ...;
- Ga in gesprek met de mensen van deze buurtplekken: wat doen ze voor (aankomende) ouders in de wijk en hoe kunnen we elkaar versterken?

binding met elkaar en met hun omgeving zó belangrijk. Maar ook Nederlandse vrouwen kunnen zich alleen voelen in het moederschap. Dus ook vanuit onze reguliere centering-groepen willen wij graag die brug naar de wijk slaan.”

Waarom deze pilot

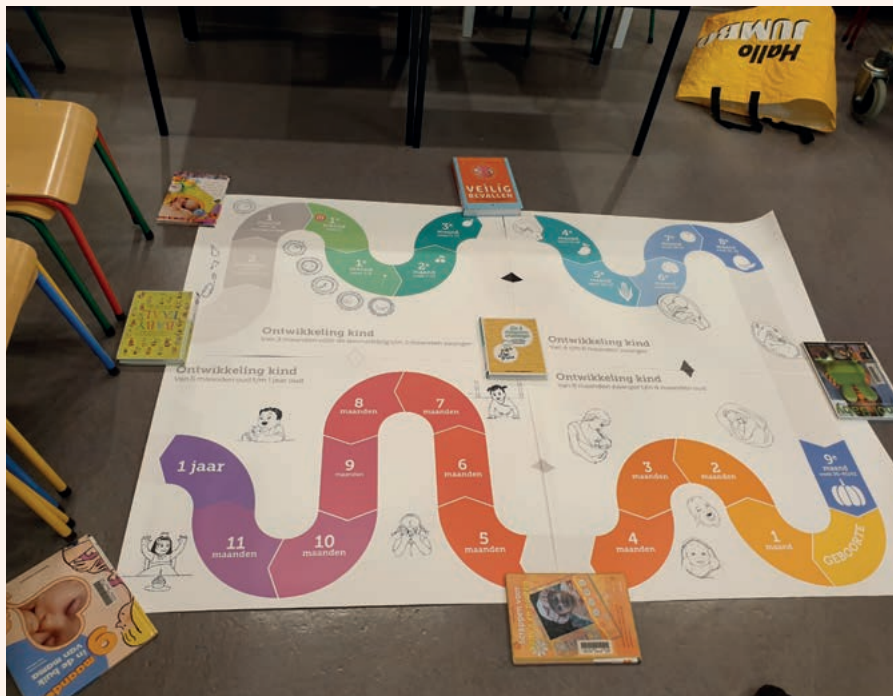
Het is een waarheid als een koe: ‘It takes a village to raise a child’. Een goed sociaal netwerk ondersteunt gezinnen bij een veilige en gezonde opvoeding van hun kinderen. Dit geldt des te meer voor ouders en kinderen in

situaties van armoede en achterstand. Het punt is dat veel ouders weinig contact ervaren met de wijk waarin zij wonen. Ouders kunnen zich eenzaam en geïsoleerd voelen. Ze hebben veel vragen, maar weten niet precies waar ze die kunnen stellen. Vaak is er ook wantrouwen naar instanties. De geboortezorg en jeugdgezondheidszorg zijn in de beleving van ouders eilanden, die nauwelijks verbinding hebben met hun leven en leefomgeving. Tegelijk vinden organisaties uit het sociale domein, zoals het buurthuis of de bibliotheek, het lastig om in contact te komen met jonge moeders en ouders. CenteringZorg combineren met een wijkgerichte aanpak kan de geboorte- en jeugdgezondheidszorg meer integreren. Dit geldt des te meer indien CenteringZorg wordt gelinkt aan bestaande wijkorganisaties en initiatieven.

‘Veel ouders ervaren weinig contact met de wijk waarin zij wonen’

Bieb eyeopener

In het voorjaar van 2022 vonden drie heel verschillende initiatieven plaats. Zo hield Sanna Kwakkel de terugkomstbijeenkomst met baby’s bij de bibliotheek. “Wij nodigen vaker sleutelpersonen uit de wijk uit bij onze groepsbijeenkomsten, maar nu gingen we ernaartoe. Onze deelnemers kwamen er voor het eerst en konden deze plek nu zelf ervaren”, vertelt ze enthousiast. “In de tweede helft van de bijeenkomst legde een medewerker van de bieb uit wat je daar allemaal kan doen en wat voor boekjes en materialen er zijn voor baby’s. Na het voorlezen van een knisperboekje vertelde ze ook hoe baby’s al vroeg op geluidjes en kleur reageren. Vervolgens nodigde ze de moeders uit voor hun babycafé: een inloopochtend voor ouders. De vrouwen waren heel geïnteresseerd. Ik vond het zelf ook een eyeopener. Ik

'Deelnemers van de Centeringgroep kwamen voor het eerst in de bieb'

wist eerder niet dat alle ouders een gratis BoekStart-koffertje krijgen. Nu staat dit in onze praktijkruimte en vertel ik onze cliënten erover. Voortaan wil ik liefst al mijn centering-groepen afsluiten in de bieb." Suze Jans van TNO, betrokken bij het onderzoek, voegt toe: "De bibliotheek is bij uitstek de plek waar je informatie vindt over wat er nog meer te doen is in de wijk. Ook bieden ze hier vaak hulp aan mensen die moeite hebben om online dingen te regelen, bijvoorbeeld met DigiD."

Samenwerking met JGZ

Binnen het landelijke Actieprogramma Kansrijke Start krijgt het verbinden van het medische en sociale domein veel aandacht, net als het verbeteren van

de samenwerking tussen geboortezorg en jeugdgezondheidszorg. "Met groepszorg in de eerste 1000 dagen kun je dit streven daadwerkelijk in de praktijk brengen", aldus Daniëlle Kretz, programmamanager Gezonde en Kansrijke Start van GGD Amsterdam. "We willen hiermee juist de ouders in kwetsbare situaties bereiken. Om die reden intensiveren we in Amsterdam de samenwerking tussen verloskundigen en JGZ-professionals. Niet alleen geven ze samen vorm aan groepszorg, ook trainen we hen samen in het aanbieden van CenteringZorg. Dat is heel goed bevallen. Hiermee leerde men elkaar beter kennen en werd de basis voor samenwerking gelegd." Helemaal mooi is het als je vervolgens eenzelfde groep vrouwen, die dankzij

CenteringZwangerschap al een band opbouwde, continue zorg kunt bieden in de vorm van CenteringOuderschap. "De jeugdverpleegkundige kent de wijk en het sociaal domein, dus daarmee is die verbinding gelegd. Ook verlaag je de drempel naar voorzieningen, door mensen van het buurtteam, de bieb of spelinloop te laten aanhaken bij bijeenkomsten."

Tienerzwangerschappen

Het derde initiatief vond plaats in een buurt in Paramaribo met veel tienerzwangerschappen. De Stichting voor Perinatale Interventies en Onderzoek in Suriname (Perisur) organiseerde hier samen met de verloskundigen een interactieve gezondheidszorg voor gezinnen. Buurtbewoners en wijkactoren ontmoetten elkaar in informele sfeer. Men speelde samen een spel waarbij een grote slang het pad laat zien, dat ouders met hun kind afleggen vanaf de preconceptie tot en met de kindertijd. Hiermee kwam men in gesprek over de vragen die in elke fase spelen en wie daarbij kan helpen.

Babyvriendelijke wijken

Uit de drie initiatieven, die behoorlijk van elkaar verschilden, komt duidelijk de meerwaarde naar voren van het faciliteren van ontmoetingen tussen toekomstige ouders en wijkprofessionals. De laagdrempelige opzet vormt een belangrijk stap op weg naar babyvriendelijke wijken.

Op basis van de opgedane ervaringen ontwikkelde TNO samen met Stichting Centering de module 'Wijkgerichte groepszorg'. Deze koppelt centering-groepen op actieve wijze aan activiteiten en faciliteiten in hun wijk. "De aanpak kan op eenvoudige wijze in de reguliere groepszorg worden ingevoegd", benadrukt Suze Jans. "Als zorgverlener bedenk je zelf of samen met de wijkpartner, op welk tijdstip in het zorgtraject je deze module toepast." ●

Handreiking CenteringOuderschap

Steeds meer jgz-professionals en jgz-organisaties tonen belangstelling voor groepsgewijze jeugdgezondheidszorg. Maar de invoering vereist een omslag bij de organisatie en bij professionals. Om organisaties op weg te helpen ontwikkelde Stichting Centering een handreiking die alle expertise bundelt. Wil u de handreiking ontvangen? Stuur dan een e-mail naar info@centeringzorg.nl